
EXANTHEMA SUBITUM (ROSEOLA INFANTUM, ZESDE ZIEKTE)

WAT IS EXANTHEMA SUBITUM (ZESDE ZIEKTE) ?

Exanthema subitum is een kinderziekte waarbij er eerst een paar dagen hoge koorts ontstaat en dan opeens een uitslag op het lichaam bestaande uit roze vlekjes. Kinderen worden er niet heel ziek van. Exanthema subitum betekent 'plotselinge uitslag' en dat is ook precies wat er gebeurt. De ziekte wordt ook wel **roseola infantum** genoemd, of **zesde ziekte**. Roseola infantum is de medische naam voor roze-rode vlekjes bij kinderen, en de zesde ziekte heet het omdat er eerst 5 andere kinderziekten zijn herkend en beschreven zoals mazelen, roodvonk, rode hond, waterpokken, en erythema infectiosum (5e ziekte).

WAT IS DE OORZAAK VAN EXANTHEMA SUBITUM (ZESDE ZIEKTE ?)

Meestal worden de kinderziekten met koorts en vlekjes veroorzaakt door een virus. Pas kort geleden is ook ontdekt welk virus exanthema subitum veroorzaakt: het is een humaan herpesvirus type 6 (HHV-6).

HOE KUN JE BESMET RAKEN MET DIT VIRUS, WIE KRIJGT EXANTHEMA SUBITUM ?

Het virus dat exanthema subitum veroorzaakt komt over de hele wereld voor, en bijna iedereen krijgt het. Meestal al op jonge leeftijd. De meeste peuters worden besmet tussen 6 maanden en 2 jaar oud (range 3 maanden - 3 jaar). Besmetting op latere leeftijd is zeldzaam. Op 2-jarige leeftijd is al 90% van de peuters besmet. Het virus verspreidt zich gemakkelijk via contact met een besmet persoon, via hoesten, niesen of praten, of door het aanraken van huid of oppervlakten waar het virus op zit.

HOE ZIET HET ERUIT, HOE VERLOOPT DE ZIEKTE ?

Ongeveer 9 tot 10 dagen nadat het kind besmet is geraakt met het virus ontstaat plotseling koorts. Soms hoog, boven de 39.5 °C. De koorts kan 3-5 dagen aanhouden en verdwijnt dan weer. Kinderen zijn vaak druk en prikkelbaar. Een verminderde eetlust en opgezette lymfklieren komen voor. De koorts verdwijnt opeens en plotseling (subiet) ontstaat er een uitslag op het lichaam bestaande uit kleine roze-rode vlekjes of bultjes. Deze uitslag begint meestal op de romp en breidt zich daarna uit naar hals, armen en benen. De vlekjes jeuken niet en verdwijnen weer na 1-2 dagen. De infectie veroorzaakt maar zelden problemen. De zesde ziekte is niet gevaarlijk voor zwangere vrouwen.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

De huisarts herkent het beeld meestal al op grond van hoe het verloopt en hoe het er uitziet (eerst een paar dagen hoge koorts, dan opeens rozerode vlekjes). Het verschil met de andere kinderziekten is dat de kinderen niet heel ziek zijn, en dat de vlekjes geen schade aan de huid veroorzaken, zoals bij waterpokken wel kan gebeuren. Soms is het moeilijk om de ziekte te onderscheiden van rode hond of van mazelen, maar die kinderen zijn meestal zieker, hebben klachten erbij zoals hoesten en rode ogen, en hebben een uitslag in het gelaat die meerdere dagen aanhoudt. Het is mogelijk om het virus aan te tonen met bloedonderzoek, maar dat is zelden nodig.

HOE WORDT EXANTHEMA SUBITUM BEHANDELD ?

De infectie gaat vanzelf weer over, er is geen behandeling nodig. De klachten kunnen wel verlicht worden. Als er hoge koorts is kan het kind koortsverlagende pijnstillers zoals paracetamol of NSAID's innemen (geen aspirine). Bij hoge koorts kan men de lichaamstemperatuur ook omlaag brengen door de kinderen met lauw water af te sponsen of te douchen. Verder is het belangrijk om veel te drinken. Thuis blijven van school is als het kind niet ziek is niet nodig; de andere kinderen zijn toch al besmet of worden dat snel.

